

Kūrybinių industrijų skatinimas Lietuvoje

ŪKIO MINISTERIJOS KKI PRIEMONIŲ PERŽIŪRA

Gediminas Dilertas | gediminas.dilertas@kurklt.lt

Eugenijus Kaminskis | eugenijus.kaminskis@kurklt.lt

2017 m. liepos mėn.

TURINYS

KŪRYBINIŲ IR KULTŪRINIŲ INDUSTRIJŲ SVARBA IR FINANSAVIMAS	3
PARAMOS SMULKIAM IR VIDUTINIAM VERSLUI GALIMYBĖS	6
3 PRIORITETAS. Smulkią ir vidutinį verslą konkurencingumą skatinimas	6
9 PRIORITETAS. Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas	7
Priemonė „Verslo konsultantas LT“ – Nr. 03.1.1-IVG-T-819	8
Priemonė „Verslumas LT“ - Nr. 03.1.1-LVPA-V-815	9
Priemonė „Naujos galimybės LT“ – Nr. 03.2.1-LVPA-K-801-02	9
Priemonė „Verslo klasteris LT“ - Nr. 03.2.1-LVPA-K-807	11
Priemonė „Expo konsultantas LT“ - Nr. 03.2.1-IVG-T-825	12
Priemonė „Tarpautiškas LT“ - Nr. 03.2.1-LVPA-V-826	13
Priemonė „E-verslas LT“ - Nr. 03.3.1-LVPA-K-806-01	14
Priemonė „Dizainas LT“ - Nr. 03.3.1-LVPA-K-838	15
Priemonė „Kompetencijų vaučeris“ - Nr. 09.4.3-IVG-T-813	16
Priemonė „Kompetencijos LT“ - Nr. 09.4.3-ESFA-K-814	18
Priemonė „Pameistrystė ir kvalifikacijos tobulinimas darbo vietoje“ - Nr. 09.4.3-ESFA-K-827	19
PROGRAMOS „SPARNAI KŪRYBINIAM VERSLUI“ VIZIJA	20
Programa „Sparnai kūrybiniam verslui“	21
Esamų LR Ūkio ministerijos resursų panaudojimas	23
Kūrybinio inkubatoriaus ir rezidentų sąvokos išplėtimas	23
NAUDOTI ŠALTINIAI	25

KŪRYBINIŲ IR KULTŪRINIŲ INDUSTRIJŲ SVARBA IR FINANSAVIMAS

Kultūrinės ir kūrybinės industrijos (KKI) arba Kultūros ir kūrybos sektoriai (KKS, pagal 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1295/2013, kuriuo sukuriama programa „Kūrybiška Europa“ Bendrųjų nuostatų 2 straipsnį) – tai

„Ekonominės veiklos, kuriančios materialius ar nematerialius intelektualius, meninius produktus, pasižyminčius kūrybiniu, kultūriniu, simboliniu turiniu ir ekonomine verte. KKI apima kūrybiškumą ir intelektualinį kapitalą kaip pirminius prekių ir paslaugų kūrybos išteklius.“

Kadangi KKI visų pirma funkcionuoja patirčių ekonomikoje, jos gali būti apibrėžiamos per tai, kokias konkrečiai patirtis kuria¹:

- **Masinės gamybos produkcija**, kuri gali staigiai plėstis, pasižyminti masto ekonomika ir pramoniniu verslo modeliu. Patirtis pateikiama per fizinį objektą ir vartojama nebūtinai ten, kur yra sukuriama. Gaminiai dažnai perteikiami įvairiomis medijomis (pvz. filmai, televizija) arba yra fizinės prekės (pvz. drabužiai, baldai), kurioms reikalingas kapitalas ir technologijos.
- **Gyvu santykiu paremti kūrybos produktai ar paslaugos**, kuriems būdingas tiesioginis santykis su vartotoju. Ši produkcija remiasi aptarnaujančiu personalu, o ne pramone gamyba. Tokia kūrybos produkcija skirstoma atsižvelgiant į tai, ar turimos, ar neturimos patalpos. Neturint patalpų dažnai įgyvendinami trumpalaikiai projektai (pvz. renginiuose), su laikinu personalu. Turint patalpas, vyksta daugiau nuolatinių operacijų, (pvz., įsikūrusi teatro kompanija ar pramogų parkas). Vartojimo patirtis vyksta susitinkant gamintojui ir vartotojui.
- **Pridėtinę vertę kurianti produkcija, kuri skirta pagerinti kito produkto ar paslaugos vertę**, (pvz., komunikacija, architektūra ar pramoninis dizainas). Ši produkcija yra svarbi dėl pridėtinės vertės kūrimo kitose pramonės srityse aspekto.

Lietuvoje pripažįstama KKI svarba ir kuriamos pridėtinės vertės - kūrybiškumas kaip ateities kompetencija ir KKI kaip perspektyvus sektorius visuotinės mechanizacijos kontekste yra sritys, į kurias būtina atkreipti dėmesį ir turėti aiškią plėtros strategiją. Dizainas ir audiovizualiniai menai jau yra įvardinti LR Kultūros ir Ūkio ministerijų kaip sritys, aiškiausiai jungiančios kūrybiškumą ir verslą. Šios ir kitos sritys, reikalaujančios daug skirtingų gebėjimų, galėtų tapti lyderėmis keičiant požiūrį ir kalbant apie investicijas, o ne paramą kūrybiniams verslams.

---

¹ Innovation vouchers for creative industries from a comparative perspective, Volante Research, 2014.

1. KKI apibrėžimas Lietuvoje.

Viena pagrindinių problemų koordinuojant KKI finansavimą – tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Kadangi KKI apima tiek kultūrinės, tiek ekonominės, tiek švietimo veiklas, būtina vientisa strategija ir nuolatinis veiksnių derinimas tarp Kultūros ir Ūkio ministerijų. Bendras rodiklių, strateginių dokumentų, funkcijų, paramos priemonių koordinavimas ir sisteminė analizė leistų efektyviau įgyvendinti KKI plėtrą ir skatinimą. Čia reiktų aiškaus ministerijų susitarimo, kaip būtų galima tarpusavyje derinti šiuos klausimus. Nepaisant skelbiamų prioritetų daugeliui KKI verslų sudėtinga gauti finansinę paramą. Kadangi kūrybiškumas ir intelektualus kapitalas yra pirminiai prekių ir paslaugų kūrybos išteklius, dažnai kyla problemos nustatant intelektualinės nuosavybės ar intelektualinės - kūrybinės veiklos rezultatų kainas, todėl šioms bendrovėms nuolat trūksta kapitalo. Kitaip nei su įmonėmis, dirbančiomis technologijų srityje, vienas iš pagrindinių KKI įmonių lėšų šaltinių yra idėjos, tačiau įmonės darbuotojų intelektas neatsispindi įmonės balansuose, o investicijoms į naujus talentus bei novatoriškas idėjas nebūtina įprastinė mokslinių tyrimų ir plėtros koncepcija². Sektoriui skirta parama nukreipiama į mokslo institucijas, asociacijas, viešąsias įstaigas bei kultūros sričių subjektus, o ne į kūrybinius verslus, dauguma kurių yra smulkios ir mikro įmonės arba pavieniai fiziniai asmenys, negalintys pretenduoti į paramą skirtą SVV subjektams. Kaip teigiama „Kultūrinių ir kūrybinių industrijų Klaipėdoje SSGG analizėje“, **didžioji dalis ES struktūrinio finansavimo programų skirta verslui ir netinka KKI verslui remti dėl jo struktūros ir specifinės veiklos, kurią vykdo dauguma KKI įmonių, todėl yra sunku atitikti finansavimo kriterijus**. Nors ES struktūrinių fondų programos Lietuvoje neturi tiesioginių lėšų KKI verslo sektoriui, kūrybinės srities verslai turi galimybę pasinaudoti ES finansavimu. Lietuvoje KKI įmonės, kurios turi MVĮ (mažosios ir vidutinės įmonės) statusą, gali pretenduoti į finansavimą pagal paramos schemas ir lėšas inovacijoms ir konkurencingumui³.

Lietuvoje įgyvendinant 3-iąją KKI politikos 2015–2020 metų plėtros kryptį – „Kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriaus ekonominės vertės ir sektoriaus eksporto apimčių augimo skatinimas“ – atkreipiamas dėmesys į KKI subjektų, pirmiausiai smulkių ir vidutinių įmonių,

² Kultūrinių ir kūrybinių industrijų Klaipėdoje SSGG analizė, Klaipėdos ekonominės plėtros agentūra, 2011 m.

³ *Ibid.*

ekonominės veiklos vystymą. Strateginiame dokumente nurodoma, jog parama KKI verslui turėtų būti telkiama sudarant aktualių paramos verslui paslaugų paketą, išskiriant, bet neapsiribojant, finansinės paramos mechanizmus, klasterizavimą, rinkodaros, eksporto, tarp-sektorinio bendradarbiavimo skatinimo, verslumo kompetencijų ugdymo priemones⁴.

Tinkamų finansavimo priemonių sukūrimas gali padėti KKI sektoriaus plėtrai. Valstybės pozicija čia vaidina labai svarbų vaidmenį, o kartu su ES struktūrinių fondų lėšų pagalba ji gali nulemti ne tik atskirų prioritetinių ūkio raidos sričių vystymąsi, bet ir tinkamai nustačius perspektyviausias sritis, gali prisidėti prie visos šalies ūkio kilimo⁵. 2007 – 2013 metų finansinėje Europos Sąjungos struktūrinių fondų programoje Lietuva dalį lėšų numatė skirti kūrybiams verslams. Nepaisant to, didžioji dalis buvo skirta kultūrai, paliekant kūrybinius verslus be paramos veiklos pradžia ar plėtra. “Kultūrinių ir kūrybinių industrijų Klaipėdoje SSGG analizėje,, įvardijama, jog kultūrinę sektoriaus pusę koordinuoja LR Kultūros ministerija, kartu su jai pavaldžiomis institucijomis įgyvendinanti kultūros strategijas. Kūrybiškumas, susijęs su KKI, neturi specifinių valdymo strategijų – kūrybinių industrijų plėtros ir skatinimo strategiją numato bendrosios KKI plėtros kryptys, tačiau skatinant šalies kūrybinius verslus **labai pasigendama Ūkio ministerijos dalyvavimo, nepaisant to, kad kūrybinių industrijų planavimas bei plėtra yra tarp inovacijų politikos prioritetų**. Kūrybos ir kultūros ekonomikos plėtra labai priklauso nuo harmoningų trijų pagrindinių sričių veiksmų: kultūros, verslo (nacionaline ekonomika) ir švietimo. Ūkio ministerija yra viena iš svarbiausių institucijų, kuri koordinuoja verslo subjektus, todėl natūralu, kad ji turi didelę įtaką KKI sektoriaus veiklai⁶.

⁴ Kultūros ir kūrybinių industrijų politikos 2015–2020 metų plėtros kryptys, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, 2015 m.

⁵ Kūrybinių ir kultūrinių industrijų NKP projektų galimybės paskatinti ekonomiką, Nacionalinė kūrybinių ir kultūrinių industrijų asociacija, 2013 m.

⁶ Kultūrinių ir kūrybinių industrijų Klaipėdoje SSGG analizė, Klaipėdos ekonominės plėtros agentūra, 2011 m.

PARAMOS SMULKIAM IR VIDUTINIAM VERSLUI GALIMYBĖS

Toliau bus apžvelgiamos esamos 2014 – 2020 Europos Sąjungos investicinių veiksmų programos 3 ir 9 prioritetai bei aktualiausios KKI paramos priemonės. Atlikus viešąsias konsultacijas su LR Ūkio ministerijos struktūrinių fondų atstovais ir „Verslios Lietuvos“ darbuotojais, administruojančiais esamas ES paramos verslui priemones, šie prioritetai buvo pasirinkti atsižvelgiant į galimybes pritaikyti juos specifiniams KKI poreikiams.

2. LR Ūkio ministerijos konkurencingumo skatinimo priemonės

3 PRIORITETAS. Smulčiojo ir vidutinio verslo konkurencingumo skatinimas⁷

Vienu iš pagrindinių Lietuvos verslo aplinkos trūkumų įvardijamas nepakankamas SVV subjektų, ypač pradedančiųjų, prieinamumas prie reikalingų išorinių finansavimo šaltinių, todėl 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu Lietuvoje planuojama diegti ir įgyvendinti įvairius verslo finansavimo modelius, ypatingą dėmesį skiriant pradedančiajam verslui. Kita problema įvardijama naujų verslų (ne ilgiau kaip 5 metus veikiantys SVV subjektai) ribotos galimybės gauti reikiamos informacinės, konsultacinės, metodinės ir kitos paramos verslo pradžios, finansavimo šaltinių, potencialių rinkų paieškos, naujų technologijų diegimo ir kitais verslo organizavimo klausimais. Taigi siekiama, jog esant poreikiui verslininkai galėtų čeki pavidalu gauti aukštos kokybės informavimo/konsultavimo paslaugas įvairiais verslo klausimais. Taip pat pripažįstama, kad tam tikroms SVV subjektų

⁷ Visa medžiaga apie 3 ir 9 prioritetus parengta pagal „2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“

grupėms reikia ne vienkartinį paslaugų, bet nuolatinės kompleksinės globos pirmuosius penkerius veiklos metus (pavyzdžiui, **kūrybinių industrijų atstovai turi labai didelį aukštos ir unikalios pridėtinės vertės kūrimo potencialą, tačiau labai silpnus verslumo, vadybinius ir pan. įgūdžius**).

Kalbant apie eksportą, lyginant su kitomis panašaus dydžio ir išsivystymo lygio valstybėmis, Lietuvos vietinės kilmės prekių eksporto apimtys įvardijamos kaip mažos, o jų augimo tendencijos – nepakankamos. Pastebima, jo daugeliu atveju Lietuvos įmonės veikia pavieniui, todėl nepavyksta pasiekti geresnių rezultatų tarptautinėje rinkoje. Maža to, dabartinė šalies ūkio ir pramonės struktūra yra itin jautri neišvengiamai kylančioms žaliavų, darbo jėgos ir kuro kainoms, o **žinioms imlių produktų eksportas tebėra labai nedidelis**.

Taip pat, kaip vienas iš pagrindinių veiksnių, ribojančių verslų inovacinę veiklą, yra technologinių inovacijų diegimo versle ir technologinių pajėgumų tobulinimo aukšta kaina bei lėšų trūkumas įmonėse, taip pat nepakankamas įmonių organizacinių ir netechnologinių inovacijų diegimo versle aktyvumas.

9 PRIORITETAS. Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas

Šis prioritetas skirtas stiprinti praktinį mokymą, mokyklų bendradarbiavimą su socialiniais partneriais ir gerinti mokymo pasiūlos lankstumą, didinant profesinio ir suaugusiųjų mokymo atitiktį darbo rinkos poreikiams.

Siekiant didinti Lietuvos konkurencingumą, norima užtikrinti nuolatinį darbuotojų kvalifikacijos lygio palaikymą, jų profesinį mobilumą ir gebėjimą sparčiai persiorientuoti į kito ūkio sektoriaus veiklas. Šiuo metu nėra nuolat veikiančios valstybės remiamos kompetencijų tobulinimo sistemos darbuotojams, tad numatoma, jog sukurta ir įdiegta čekių sistema padidins įmonių, ypač labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių žmogiškųjų išteklių kompetencijų tobulinimo prieinamumą. Įgyvendinant čekių sistemą, bus siekiama sukurti galimybę įmonėms, esant poreikiui, patobulinti savo darbuotojų kvalifikaciją, vaučeriu pavidalu gauti aukštos kokybės mokymo paslaugas darbuotojams.

Priemonė „Verslo konsultantas LT“ – Nr. 03.1.1-IVG-T-819⁸

Tikslas	Suteikti SVV subjektams reikiamą informacinę, konsultacinę metodinę ir kitą paramą verslo pradžios, finansavimo šaltinių, naujų technologijų diegimo ir kitais verslo organizavimo klausimais.		
Remiamos veiklos	Aukštos kokybės konsultacijos, skirtos iki vienerių metų veikiantiems SVV subjektams.	Aukštos kokybės specializuotos verslo plėtros konsultacijos, skirtos nuo vienerių (įimtina) iki penkerių metų veikiantiems SVV subjektams.	
Pareiškėjas	Ne ilgiau kaip vienerius metus veikiantis SVV subjektas arba SVV subjektas, veikiantis nuo vienerių iki penkerių metų ir ne trumpiau kaip dvylika mėnesių iki paraiškos pateikimo momento turėjęs apdraustųjų. <...> Jei pareiškėjas yra SVV subjektas, veikiantis ilgiau negu vienerius metus, būtina įsitikinti, kad pareiškėjas turi pakankamai veiklos patirties, t. y. savo veiklą yra įregistravęs ne vėliau kaip prieš vienerius metus (bet ne anksčiau kaip prieš penkerius metus) iki paraiškos pateikimo ir ne trumpiau kaip dvylika mėnesių iki paraiškos pateikimo momento turėjęs apdraustųjų).		
Intensyvumas	vykdančioms veiklą iki 1 m. – iki 100 %;	vykdančioms veiklą nuo 1 m. iki 3 m.– iki 85 %;	vykdančioms veiklą nuo 3 iki 5 metų – iki 50 %
Konsultacijų temos	Iki 1 m. - verslo planavimas, mokesčiai ir buhalterinė apskaita, parama verslui, verslo finansavimo šaltiniai, produkto, paslaugos tobulinimas, pardavimas, rinkodara, sutarčių sudarymas ir valdymas, dokumentų rengimas ir valdymas, personalo valdymas, darbo teisė ir sauga		Nuo 1 iki 5 - Įmonės strategija, įmonės veiklos procesų ir veiklos efektyvumas, rinkodara, įmonės įvaizdžio formavimas, įmonės finansų valdymas, pardavimas ir derybos, investicijos ir finansavimo šaltiniai, teisiniai aspektai, projektų valdymas

⁸ <https://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/es-parama/2014-2020-m/verslo-konsultantas-lt>

Priemonė „Verslumas LT“ - Nr. 03.1.1-LVPA-V-815⁹

Tikslas	Skatinti tikslinių grupių verslumą regionuose.
Remiamos veiklos	Aukštos kokybės konsultacinės paslaugos tikslinių grupių (jaunimo, moterų, neįgaliųjų, vyresnio amžiaus asmenų, emigrantų, šeimos verslų atstovų) smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams.
Pareiškėjas	Pagal paraiškoje pateiktą informaciją vertinama, ar galutiniai naudos gavėjai – SVV subjektai – priklausys tam tikrai tikslinei grupei (jaunimo, moterų, neįgaliųjų, vyresnio amžiaus asmenų, emigrantų, šeimos verslų atstovų) ir bus veikiantys ne ilgiau kaip penkerius metus iki paraiškos pateikimo. Taip pat vertinama, ar SVV subjektas yra veikiantis: 1) yra įregistruotas Juridinių asmenų registre arba Valstybinėje mokesčių inspekcijoje; 2) vykdo nuolatinę ūkinę komercinę veiklą (netaikomas iki vienerių metų veikiantiems SVV subjektams). Tikrinama pagal SVV subjekto statuso deklaracijos duomenis, Juridinių asmenų registro, Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenų bazės, Valstybinio socialinio draudimo fondo duomenų bazės informaciją.
Intensyvumas	100 %, vykdo Versli Lietuva be partnerių
Konsultacijų temos	Labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių bendradarbiavimo (tinklaveikos); bendradarbiavusių centrų veiklą; kūrybinių ir kultūrinių industrijų verslo skatinimas); verslo plėtrą (konsultacijos socialinio verslo, antrosios galimybės, verslo perdavimo temomis) ir skaitmeninį verslą (pradedančiųjų inovatyvių įmonių skatinimas).

Priemonė „Naujos galimybės LT“ – Nr. 03.2.1-LVPA-K-801-02¹⁰

Tikslas	Paskatinti įmones kuo daugiau dėmesio skirti naujų užsienio rinkų paieškai ir esamų rinkų plėtrai.
Remiamos veiklos	1-a veikla – veikla, susijusi su MVĮ ir jos produkcijos pristatymu tarptautinėse parodose/mugėse.

⁹ <http://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/es-parama/2014-2020-m/verslumas-lt>

¹⁰ <http://lvpa.lt/lt/paraiskos/kvietimas-teikti-paraiskas-pagal-priemone-naujos-galimybes-lt-222>

	<p>2-a veikla – grupinis MVĮ ir jų produkcijos pristatymas užsienyje ir (ar) Lietuvoje vykstančiose tarptautinėse parodose, mugėse, verslo misijose.</p> <p>Įmonių ir jos produkcijos pristatymas užsienyje vykstančiose tarptautinėse parodose, kontaktų mugėse, verslo misijose (kūrybinių industrijų atveju papildomai ekspozicijose, festivaliuose, madų šou): stendo nuomos, sukūrimo, eksploatavimo ir pervežimo išlaidos įmonei dalyvaujant bet kurioje konkrečioje parodoje; parodos ploto nuomos išlaidos; dalyvio registracijos mokesčio išlaidos; kelionės ir pragyvenimo šalyje, kurioje vyksta paroda, išlaidos; projekto vykdytojo vykdančiojo personalo darbo užmokesčio (organizuojant dalyvavimą parodoje) išlaidos; įskaitant pristatymui reikalingos rinkodaros medžiagos parengimą; gaminių, kuriuos planuojama eksportuoti, sertifikavimas.</p>
<p>Pareiškėjas</p>	<p>Labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės, kurios vidutinės metinės pajamos per pastaruosius 3 finansinius metus arba per laiką nuo įregistravimo dienos yra ne mažesnės kaip 145 000 EUR. Pareiškėjo bendroje pardavimo struktūroje ne mažiau kaip 50 procentų sudaro paties pareiškėjo pagamintos produkcijos (suteiktų paslaugų) pardavimas, vertinant pagal pateiktus paskutinių finansinių metų patvirtintos finansinės atskaitomybės dokumentus.</p> <p>Pareiškėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● MVĮ (pavienis dalyvavimas); ● Grupinis dalyvavimas; ● VšĮ Versli Lietuva; ● Verslo asociacijos; ● Pramonės, prekybos ir amatų rūmai; ● Klasterio koordinadorius. ● VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra ● VTD <p>Galutiniai naudos gavėjai – MVĮ. Partneriai – negalimi. Neturi būti išnaudojusi <i>de Minimis</i> pagalbos (reikės užpildyti tam tikrus dokumentus)</p>
<p>Intensyvumas</p>	<p>Intensyvumas: 1-ai veiklai: iki 50 %;</p>

	<p>2-ai veiklai: iki 100 % (pareiškėjo projekto administravimo išlaidoms); iki 50 % galutiniam naudos gavėjui – MVĮ.</p> <p>Maksimali parama: 45000 EUR (maksimalus projekto biudžetas 90000 EUR). Minimali parama: 5000 EUR (minimalus projekto biudžetas 10000 EUR).</p> <p>Parodų didžiausi įkainiai: vienai parodai galima išleisti iki 11718 EUR (priklausomai nuo šalies, kurioje bus organizuojama paroda).</p>
--	--

Priemonė „Verslo klasteris LT“ - Nr. 03.2.1-LVPA-K-807¹¹

Tikslas	Paskatinti MVĮ, nutarusių veikti kartu, grupes įsitraukti į tarptautines tinklų grandines, siekiant rasti savo produkcijai naujas eksporto rinkas.
Remiamos veiklos	<p>Finansuotinos veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Narystės tarptautiniuose tinkluose (platformose) mokestis; • Eksperto darbo užmokestis ir komandiruočių išlaidos; • Išlaidos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklai vykdyti reikalingų tyrimų, analizių ir kitų paslaugų pirkimu ; • Rinkodaros priemonių, skirtų įmonių grupės paslaugų ir produktų žinomumui didinti, naujiems nariams pritraukti ar įsitraukti į tarptautinius tinklus (klasterius) išlaidos.
Pareiškėjas	<p>Įmonių/verslo klasteris* suprantamas kaip labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių santalka, funkcionuojanti partnerystės principu, kurios nariai, veikdami tarpusavyje susijusiose įvairiose ekonominės veiklos ir iniciatyvų srityse, siekia padidinti ekonominę veiklos efektyvumą.</p> <p>Pareiškėjai:</p> <p>Verslo klasterio koordinatorius, kuriais gali būti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viena iš klasterio įmonių: MVĮ • Verslo asociacijos, kurios tik koordinuos projektą, t. y. teiks klasterio įmonėms paslaugą; • Pramonės, prekybos ir amatų rūmai, kurie tik koordinuos projektą, t. y. teiks klasterio įmonėms paslaugą.

¹¹ <http://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/es-parama/2014-2020-m/verslo-klasteris-lt>

	<p>Verslo klasterį turi sudaryti ne mažiau kaip 5 savarankiškos MVĮ, kurių pačių pagaminta lietuviškos kilmės produkcija turi būti integruota į gaminių/paslaugų pridėtinės vertės kūrimo grandines</p> <p>pareiškėjas turi būti įgyvendinęs ne mažiau negu 2 projektus tarptautiškumo skatinimo srityje</p> <p>Aukštesnis įvertinimas suteikiamas projektams, kurių pareiškėjai turi ne mažesnę kaip 2 metų klasterio koordinatoriaus veiklos patirtį ir su klasterio nariais yra sėkmingai įgyvendinę ne mažiau kaip 5 bendras klasterio narių veiklas tarptautiškumo skatinimo srityje per pastaruosius 2 metus iki paraiškos pateikimo.</p>
Intensyvumas	<p>Iki 100 % - projekto vykdytojų darbo užmokestis ir komandiruočių, informavimas, administratorių darbo užmokestis;</p> <p>Iki 50 % - narystės mokesčiai, konsultacijos, rinkodaros išlaidos;</p> <p>Iki 50 % - ekspertų darbo užmokestis ir komandiruočių.</p> <p>Paramos dydis: iki 0,2 mln. Eur vienai įmonei.</p> <p>Didžiausias projekto dydis – iki 0,32 mln. Eur, bet kiekvienas iš verslo klasterio narių gali gauti ne daugiau kaip 0,2 mln. Eur per 3 fiskalinius metus.</p> <p>Kvietimo biudžetas - 3.6 mln. Eur.</p>

Priemonė „Expo konsultantas LT“ - Nr. 03.2.1-IVG-T-825¹²

Tikslas	Suteikti reikiamą informacinę, konsultacinę metodinę ir kitą paramą eksporto, potencialių rinkų paieškos klausimais.	
Remiamos veiklos	Aukštos kokybės konsultacijos eksporto ir įmonių tarptautinio bendradarbiavimo skatinimo klausimais iki trejų metų veikiančioms MVĮ.	Aukštos kokybės konsultacijos eksporto ir įmonių tarptautinio bendradarbiavimo skatinimo klausimais virš trejų metų veikiančioms MVĮ.

¹² <http://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/es-parama/2014-2020-m/expo-konsultantas-lt>

Pareiškėjas	MVĮ, be partnerių
Intensyvumas	Didžiausia galima projekto fiksuotoji suma (bendra projekto vertė) – 10.000 Lt. Priklausys nuo fiksuoto įkainio arba fiksuotos sumos dydžio. Dydis bus nustatytas iš istorinių duomenų arba tyrimo. Intensyvumas: 1. MVĮ iki 3 metų – iki 85 proc.; 2. MVĮ virš 3 metų – iki 50 proc.;
Konsultacijų temos	Konsultacijos MVĮ eksporto klausimais – INVEGA išduodamas čekis, su kuriuo MVĮ gali kreiptis į Nacionalinį konsultantų registrą* ir gauti jai skirtas paslaugas. Vienos rūšies konsultaciją MVĮ gali gauti tik vieną kartą.

Priemonė „Tarptautiškumas LT“ - Nr. 03.2.1-LVPA-V-826¹³

Tikslas	Skatinti naujų eksporto rinkų paiešką ir esamų rinkų plėtrą, suteikti reikiamą informacinę, konsultacinę metodinę ir kitą paramą eksporto, potencialių rinkų paieškos klausimais.		
Remiamos veiklos	Užsienio ekspertų (vienos srities specialistų, galinčių veikti skirtingose rinkose) ir atstovų (veikiančių įvairiose srityse, bet vienoje rinkoje) konsultacijos Lietuvos MVĮ grupėms Lietuvoje ir užsienyje, ieškant galimų pirkėjų tikslinėse užsienio rinkose;	Konsultacijos MVĮ grupėms apie rinkų pažinimo ir analizės priemones, eksporto plėtros ir užsienio klientų paieškos klausimais;	Konsultacijos dėl verslo klasterių kūrimo MVĮ, kurios dar nėra susibūrusios į klasterį, grupėms, kurių veiklos orientuotos kurti bendrus produktus ir siekti bendro eksporto augimo.
Pareiškėjas	Galimas pareiškėjas – viešoji įstaiga „Versli Lietuva“. Galutiniams naudos gavėjams – MVĮ – pagalba bus teikiama vadovaujantis de minimis reglamentu.		
Intensyvumas	iki 100 proc		

¹³ <http://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/es-parama/2014-2020-m/tarptautiskumas-lt>

Priemonė „E-verslas LT“ - Nr. 03.3.1-LVPA-K-806-01¹⁴

<p>Tikslas</p>	<p>Paskatinti MVĮ diegti elektroninio verslo sprendimus, kuriais siekiama optimizuoti su gamybos ir (ar) paslaugų teikimu ir veiklos organizavimu susijusius verslo procesus, taip sudarant palankias sąlygas MVĮ darbo našumui augti.</p>
<p>Remiamos veiklos</p>	<p>Įmonės investicijos, tiesiogiai susijusios su IRT (Informacinių ryšio technologijų) sprendimo pritaikymu keliems įmonės išoriniams verslo procesams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● klientų aptarnavimo; ● tiekimo grandinės valdymo; ● įmonės išteklių valdymo; ● užsakymų pateikimo; ● gamybos pateikimo; ● el. pirkimų; ● atsargų valdymo; ● distancinio darbo ir kt. <p>Tinkamos išlaidos: investicijos į įrangą, įrenginius ir kitą turtą:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kompiuterinės įrangos įsigijimo išlaidos, neviršijančios 1300 Eur vienam kompiuteriui su papildoma įranga – monitoriumi, pele ir klaviatūra; ● kompiuterinės programinės įrangos įsigijimas, įskaitant jos programavimą ir (ar) konfigūravimą įmonėse; ● patentų/licencijų įsigijimas; ● tiesioginėms projekto veikloms vykdyti reikalingos įrangos, prietaisų ir įrenginių įsigijimo išlaidos
<p>Pareiškėjas</p>	<p>Pareiškėjas yra MVĮ, veikianti ne trumpiau kaip vienerius metus ir kurios vidutinės metinės pajamos per pastaruosius 3 finansinius metus arba per laikotarpį nuo MVĮ įregistravimo dienos yra ne mažesnės kaip 145 000 EUR.</p>

¹⁴ http://www.esinvesticijos.lt/lt/paskelbti_kvietimai/kvietimas-teikti-paraiskas-finansuoti-projektus-pagal-priemone-e-verslas-lt-nr-01

	<p>MVĮ bendrų pardavimų struktūroje ne mažiau kaip 50 procentų sudaro pačios MVĮ pagamintos produkcijos arba suteiktų paslaugų pardavimai.</p> <p>Nefinansuojami projektai, kuriais siekiama naudojant informacines technologijas sukurti ir įdiegti gamybinę technologiją, skirtą bazinėms gamybos ar paslaugų operacijoms atlikti.</p> <p>Projekto veiklos turi būti vykdomos Lietuvos Respublikoje.</p> <p>Projekto veiklos turi būti vykdomos Lietuvos Respublikoje.</p>
Intensyvumas	<p>Didžiausias finansavimo intensyvumas:</p> <p>60 proc. mažoms ir labai mažoms įmonėms;</p> <p>50 proc. vidutinėms įmonėms.</p> <p>Maksimalus skiriamas finansavimo dydis: 35000 EUR be PVM</p>
Rezultato rodikliai	<ul style="list-style-type: none"> • Įdiegtais e. verslo projektais sujungtų (optimizuotų) verslo procesų skaičius (vnt.); • Darbo našumo didėjimas per 3 metus po projekto įgyvendinimo (proc.); • Subsidijas gaunančių įmonių skaičius (vnt.).

Priemonė „Dizainas LT“ - Nr. 03.3.1-LVPA-K-838¹⁵

Tikslas	<p>Paskatinti įmones investuoti į gaminių (paslaugų) dizaino sprendimus, siekiant padidinti įmonės produktų ar paslaugų patrauklumą, o kartu ir paklausą bei įmonės produktyvumą.</p>
Remiamos veiklos	<p>Netechnologinių inovacijų sukūrimo ir (ar) diegimo gamybos procesuose ir (ar) paslaugose skatinimas, numatant produkto, proceso ir paslaugų standartų diegimą MVĮ, remiant inovatyvių vadybos metodų ir valdymo sistemų diegimą MVĮ.</p> <p>1. originalių gaminių ir (arba) paslaugų dizaino sukūrimas ar pakeitimas, jeigu projekto vykdytojas perka dizaino kūrimo paslaugą. Originalus dizaino sprendimas laikomas sukurtu ar pakeistu, kai yra pateikiamas galutinis dizaino</p>

¹⁵ <http://lvpa.lt/lt/paraikos/priemones-dizainas-lt-kvietimas-nr.-1-272>

	<p>sprendimo variantas su visais jam priklausančiais priedais (pvz., eskizais, skaitmenine dokumentacija, vizualizacija ir t. t.);</p> <p>2. projekto vykdytojo darbuotojų, kurių pagrindinė funkcija yra dizaino kūrimas, darbo užmokestis, jeigu pareiškėjas pats vykdo dizaino kūrimo ar pakeitimo veiklą.</p>
Pareiškėjas	<p>MVĮ, veikianti ne trumpiau kaip vienerius metus, kurios vidutinės metinės pajamos per pastaruosius 3 finansinius metus arba per laiką nuo MVĮ įregistravimo dienos (jeigu MVĮ vykdė veiklą mažiau negu 3 finansinius metus) yra ne mažesnės kaip 50 000 EUR (vertinama, ar pareiškėjas yra MVĮ, kuri turi pakankamai patirties, t. y. veikia ne trumpiau kaip vienerius metus, ir kuri yra finansiškai pajėgi, t. y. kurios vidutinės metinės pajamos per pastaruosius trejus finansinius metus arba per laiką nuo MVĮ įregistravimo dienos (jeigu MVĮ vykdė veiklą mažiau negu trejus finansinius metus) pagal pateiktus paskutinės patvirtintos metinės finansinės atskaitomybės dokumentus yra ne mažesnės kaip 50 000 EUR (penkiasdešimt tūkstančių eurų), įgyvendinti projekte numatytas veiklas. Įmonės pajamos tikrinamos pagal patvirtintus paskutinės metinės finansinės atskaitomybės dokumentus. Projekto atitiktis šiam kriterijui vertinama tik atliekant paraiškos vertinimą).</p>
Intensyvumas	<p>Vidutinei ir mažai įmonei – iki 60 proc.; labai mažai įmonei – iki 75 proc. Paramos dydis:– iki 10 tūkst. EUR.</p>

Priemonė „Kompetencijų vaučeris“ - Nr. 09.4.3-IVG-T-813¹⁶

Tikslas	<p>Užtikrinti nuolatinį darbuotojų kvalifikacijos lygio palaikymą, jų profesinį mobilumą ir gebėjimą sparčiai persiorientuoti į kito ūkio sektoriaus veiklas, sukuriant ir įdiegiant vaučerių sistemą.</p>
Remiamos veiklos	<p>Bendrieji ir specialieji mokymai įmonėms, taikant „kompetencijų vaučerio“ sistemą, skirtą didinti kvalifikacijos tobulinimo bei kompetentingumo plėtros galimybių prieinamumą įmonių darbuotojams. Mokymų išlaidos apmokamos, taikant fiksuotuosius projekto išlaidų vieneto įkainius arba fiksuotąsias sumas.</p> <p>Didžiausia galima projekto fiksuotoji suma – iki 3000 eurų (vienam</p>

¹⁶ <https://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/es-parama/2014-2020-m/kompetenciju-vauceris>

	<p>darbuotojui).</p> <p>Kompetencijų vaučerio dydis priklausys nuo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mokymų pobūdžio (bendrieji ar specialieji mokymai); • įmonės dydžio; • fiksuoto įkainio arba fiksuotos sumos dydžio. Dydis bus nustatytas iš istorinių duomenų arba ESTEP atlikto tyrimo. 		
Pareiškėjas	<p>Pareiškėjas yra ne trumpiau kaip vienerius metus veikiantis (įregistruotas Juridinių asmenų registre) privatus juridinis asmuo arba valstybės arba savivaldybės įmonė ir ne trumpiau kaip 6 mėnesius iki paraiškos pateikimo mėnesio kiekvieną mėnesį turėjo apdraustųjų (vertinant būtina įsitikinti, kad pareiškėjas yra privatus juridinis asmuo arba valstybės arba savivaldybės įmonė, įregistruotas Juridinių asmenų registre prieš vienerius metus ar daugiau iki paraiškos pateikimo mėnesio ir ne trumpiau kaip 6 paskutinius mėnesius iš eilės iki paraiškos pateikimo mėnesio turėjo apdraustųjų asmenų.</p> <p>Privatūs juridiniai asmenys ir valstybės bei savivaldybės valdomos bendrovės, prioritetą teikiant labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms.</p> <p>Paramos dydis: iki 4,5 tūkst. EUR (vienam darbuotojui).</p> <p>Fiksuotasis įkainis – 7,14 EUR 1 mokomo darbuotojo 1 mokymo valanda.</p>		
Intensyvumas	Iki 50 % didelėms įmonėms.	Iki 60 % vidutinėms įmonėms.	Iki 70 % labai mažoms ir mažoms įmonėms.
Stebėsenos rodikliai	<ul style="list-style-type: none"> • sėkmingai mokymus baigusiu asmenų, kurie taiko įgytas žinias darbe, dalis praėjus ne mažiau kaip 6 mėn., bet ne daugiau kaip 24 mėn. po dalyvavimo ESF veiklose (proc.); • dirbantieji, kurie dalyvavo ESF mokymuose suteikiančiuose kvalifikaciją arba kompetenciją (vnt.). 		

Priemonė „Kompetencijos LT“ - Nr. 09.4.3-ESFA-K-814¹⁷

<p>Tikslas</p>	<p>Užtikrinti nuolatinį darbuotojų kvalifikacijos lygio palaikymą, jų profesinį mobilumą ir gebėjimą sparčiai persiorientuoti į kito ūkio sektoriaus veiklas, sudarant galimybę įmonių darbuotojams gauti aukščiausios kokybės specialiuosius mokymus.</p>	
<p>Remiamos veiklos</p>	<p>Specialiųjų mokymų, skirtų sektorinių kompetencijų ugdymui, įmonėms teikimas; Specialieji mokymai – mokymai skirti tam tikro įmonių sektoriaus arba tam tikro profesijų sektoriaus darbuotojams ir yra tiesiogiai susiję su esamomis ar būsimomis darbuotojo pareigomis.</p>	<p>Darbinėje veikloje įgyjamų aukšto meistriškumo kvalifikacijų posistemės sukūrimas.</p>
<p>Pareiškėjas</p>	<p>verslo asociacijos; Pramonės, prekybos ir amatų rūmai; klasterio koordinatorius. Galimi partneriai – privatūs juridiniai asmenys. Galutiniai naudos gavėjai – įmonės. Projektų įgyvendinimo trukmė turi būti ne ilgesnė kaip 24 mėnesiai nuo projekto sutarties pasirašymo dienos. Vienoje teikiamoje paraiškoje gali būti numatomi tik vieno sektoriaus mokymai</p>	
<p>Intensyvumas</p>	<p>pareiškėjui – iki 100 % (projekto administravimo išlaidoms); galutiniam naudos gavėjui (įmonei) iki 50%; 60 % vidutinėms įmonėms; 70% labai mažoms ir mažoms įmonėms. Didžiausias projekto dydis – iki 0,58 mln. EUR.</p>	

¹⁷ <https://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/es-parama/2014-2020-m/kompetencijos-lt>

Priemonė „Pameistrystė ir kvalifikacijos tobulinimas darbo vietoje“ - Nr. 09.4.3-ESFA-K-827¹⁸

Tikslas	Užtikrinti nuolatinį darbuotojų kvalifikacijos lygio palaikymą, jų profesinį mobilumą ir gebėjimą sparčiai persiorientuoti į kito ūkio sektoriaus veiklas.
Remiamos veiklos	<ul style="list-style-type: none"> ● veikla, skirta remti įmonių mokymus, vykstančius pameistrystės būdu, prioritetą teikiant MVĮ. ● Įmonių darbuotojų mokymai pameistrystės forma, skirti kvalifikacijai arba jos daliai įgyti; ● Įmonių darbuotojų mokymai darbo vietoje, skirti kvalifikacijai tobulinti. ● mokytojų darbo užmokesčio išlaidos, kai mokama už valandas, kurias mokytojai dalyvauja mokyme (moko); ● išlaidos tiesiogiai su projektu susijusioms medžiagoms ir reikmenims, kurie priskiriami trumpalaikiam turtui, įsigyti; ● išlaidos mokomiems darbuotojams už darbo laiko valandas, kurias mokomi darbuotojai dalyvauja mokyme (darbo užmokesčio išlaidos).
Pareiškėjas	<p>Pareiškėjai: Privatieji juridiniai asmenys (taip pat ir didelės įmonės); valstybės ir savivaldybės įmonės, veikiančios ne trumpiau kaip vienerius metus ir kurių vidutinės metinės pajamos yra ne mažesnės kaip 50 000 EUR. ir valstybės bei savivaldybės įmonės, prioritetą teikiant MVĮ.</p> <p>Partneriai: licencijuoti profesinio mokymo teikėjai; verslo asociacijos; privatūs juridiniai asmenys.</p>
Intensyvumas	<p>iki 50 %;</p> <p>iki 60 % vidutinėms įmonėms;</p> <p>iki 70 % labai mažoms ir mažoms įmonėms.</p> <p>Paramos dydis: iki 5,79 tūkst. EUR (vienam darbuotojui). Priklausys nuo fiksuoto įkainio arba fiksuotos sumos dydžio. Dydis bus nustatytas iš istorinių duomenų arba tyrimo.</p>

¹⁸ http://www.esinvesticijos.lt/lt/patvirtintos_priemones/pameistryste

PROGRAMOS „SPARNAI KŪRYBINIAM VERSLUI“ VIZIJA

Šiuo metu nėra iki galo išsiaiškinta ir susisteminta galutinio naudos gavėjo – kūrybinio sektoriaus verslų – poreikiai, itin sunku efektyviai parinkti paramos priemonės ir tinkamus sprendimo būdus. Pagrindinio vaidmens čia turėtų imtis KKI klasteriai, asociacijos, inkubatoriai ar institucijos, planuojančios sektorių tyrimus. Kol tokios analizės nėra, galima remtis bendromis ES šalių tendencijomis ir lyginti jas su esama Lietuvos kūrybinio sektoriaus situacija. Kaip teigiama 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos poveikio kultūrai vertinime, Europos Komisija išskiria penkis problemų (iššūkių) blokus¹⁹:

1. Naujų įgūdžių ir kompetencijų poreikis;
2. Geresnė prieiga reikiamam finansavimui;
3. Rinkos plėtra (naujų partnerysčių ir verslo modelių);
4. Tarptautinės aprėpties (angl. *reach*) išplėtimas;
5. Aplinkos tarpsektorinės sąveikos gerinimas.

Ekspertiniai interviu su Lietuvos inkubatorių valdytojais ir rezidentais taip pat atskleidė, jog verslumo ir projektų valdymo kompetencijų trūkumas, mokestinės ir teisinės aplinkos neišmanymas bei administracinė našta yra žinomos kaip pagrindinės problemos.

Šias kompetencijų problemas patvirtina, papildo ir kiek praplečia galimybių studija „Specialistų kvalifikacijos tobulinimo poreikis kūrybinių ir kultūriniu industriju sektoriuje“²⁰, išskiriant šias KKI žmogiškiesiems ištekliams reikalingas kompetencijas:

1. **Vadybinės kompetencijos** – prekės, kaip intelektualios, o ne fizinės nuosavybės, valdymas; įmonių išteklių valdymas panaudojant tinklinę, o ne hierarchinę struktūrą; savęs įvertinimo, saviraiškos, intelektualių poreikių tenkinimo prekių marketingo valdymas; asocijuotų verslo struktūrų kūrimo bei valdymo gebėjimai;
2. **Technologijų adaptavimo kompetencijos** – kiekvienam KKI subsektoriui būdingos kompetencijos bei bendrieji „e-įgūdžių“ gebėjimai;
3. **Turinio iniciavimo ir kūrybinės kompetencijos** – komunikacija, vaizduotė, inovatyvumas;
4. **Specialiosios ir profesinės kompetencijos** – kiekvienam KKI subsektoriui būdingos kompetencijos.

Šios kompetencijų grupės parodo KKI sektoriui reikalingų kompetencijų skirtumus nuo kitiems ekonomikos sektoriams reikalingų gebėjimų, todėl kūrybinių industriju žmogiškiesiems ištekliams reikalingos specialios plėtros programos, atitinkančios šiuos poreikius.

¹⁹ 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos poveikio kultūrai vertinimas: Galutinė ataskaita, ESTEP, 2016 m.

²⁰ Specialistų kvalifikacijos tobulinimo poreikis kūrybinių ir kultūriniu industriju sektoriuje, Galimybių studija, Nacionalinė kūrybinių ir kultūrinių industriju asociacija, 2011 m.

3. Trūkstančių KKI kompetencijų žemėlapis

Toliau pateikiami siūlymai galimam esamų LR Ūkio ministerijos priemonių tobulinimui bei efektyvesniam kitų resursų, kaip, pvz., inkubatorių, „Versli Lietuva“ įrankių, panaudojimui KKI sektoriui skatinti. Kaip minėta ankstesniame skyriuje, kalbant apie paramos priemones, iškilą ir jų komunikacijos problema. Dažnai KKI sektorius nežino, jog gali pasinaudoti parama, nes nepriskiria savęs prie verslo subjektų. Tinkama komunikacija padėtų pasiekti daugiau galimų pareiškėjų ir formuotų KKI kaip lygiaverčių verslų įvaizdį. Įvertinus KKI verslų turimą potencialą bei sudėtingas sąlygas jam atskleisti, labai svarbu įvardinti svarbiausius įgūdžius, kurie būtini dabar, o ypač ateityje. Paramos KKI sektoriui priemonės turėtų būti nukreiptos į tarpsektorinį bendradarbiavimą, įtraukiant kitų sričių specialistus su būtinomis kompetencijomis ir išnaudojant jų gebėjimus bei turimas žinias. Šiuo tikslu siūloma speciali programa, galinti išnaudoti jau esamas Ūkio ministerijos paramos priemones ir egzistuojančią meno inkubatorių Lietuvoje ekosistemą.

Programa „Sparnai kūrybiniam verslui“

Iniciatyvos pavadinimas	<p>„Sparnai kūrybiniam verslui“</p> <p>Atsižvelgiant į eksporto kompetencijų skatinimo programos „Sparnai“ sėkmę, siūlome pritaikyti šį modelį ir KKI sektoriui.</p>
Atsakinga organizacija	<p>VŠĮ „Versli Lietuva“</p> <p>Ši organizacija jau turi patirties su pagalba kūrybiniam verslams, administruoja esamas paramos priemones ir sėkmingai įgyvendino pačią „Sparnų“ programą, kurios modeliu bus remiamasi.</p>

Iniciatyvos aprašymas	Tai pirmoji programa Lietuvoje, apimanti kūrybinio ir kitų sektorių (teisė, rinkodara, eksportas, verslumas) partnerystę, siekianti bendro tikslo – didinti KKI konkurencingumą, ugdant aukšto lygio kultūros vadybos specialistus bei sudarant sąlygas kūrybiniams verslams naudotis jų paslaugomis.
Tikslai	<ul style="list-style-type: none"> • Suteikti jauniems ir talentingiems Lietuvos bei užsienio aukštųjų mokyklų absolventams bei jauniems kitų sričių profesionalams reikiamą kūrybos ekonomikos žinių ir praktinės patirties KKI versle kultūros vadybos srityje tuo užtikrinant sėkmingą jų karjeros pradžią ir vystymąsi; • Tarpininkaujant kūrybiniams inkubatoriams, suteikti Lietuvos KKI verslo įmonėms kvalifikuotus ir motyvuotus, tikslingai parengtus specialistus kultūros vadybos srityje užtikrinant jų konkurencingumo augimą; • Auginti kultūros vadybos kompetencijas nacionaliniu mastu.
Projekto trukmė	1 metai
Tikslinė grupė	Jaunimo tikslinė grupė; Aukštos pridėtinės vertės potencialą turinčios Lietuvos KKI įmonės.
Siekiami rezultatai	<ul style="list-style-type: none"> • Parengti įvairių sričių specialistai išmanantys ne tik specifinę sritį, bet ir kūrybos ekonomikos specifiką; • Įveiklinti meno inkubatoriai, atliekantys tarpininko tarp kūrybinių verslų ir konsultanto vaidmenį, įvertinantys poreikį, koordinuojantys verslų atranką; • Sukurta motyvacinė sistema kūrybiniams verslams tobulėti; • Padidėję kūrybinių verslų siūlomų produktų ir paslaugų skaičius, pardavimai, eksportas, plėtra; • Padidėjęs kūrybinių verslų išgyvenimo laikotarpis.
Išspręstos problemos	<ul style="list-style-type: none"> • Išspręstas specifinių kompetencijų trūkumo KKI sektoriuje klausimas; • Įveiklinti žmogiškųjų išteklių konsultacijoms ir administracinei pagalbai stokojantys meno inkubatoriai; • Kūrybos verslai gauna prieigą prie finansavimo šaltinių ir kompetentingų specialistų, būtinų plėtrai;

4. Programos „Sparnai kūrybiniam verslui“ aprašas.

Esamų LR Ūkio ministerijos resursų panaudojimas

5. KKI paramos modelis pagal esamas LR Ūkio ministerijos priemones.

Kūrybinio inkubatoriaus ir rezidento sąvokos išplėtimas

Priemonės „Asistentas – 2“ pagalba steigtų meno inkubatorių misija buvo išgelbėti KKI. Deja, kaip parodė esamos inkubatorių ekosistemos analizės, dėl priemonės reikalavimų specifikos ir sektoriaus nepasiruošimo, šią misiją sekasi vykdyti gana sunkiai.

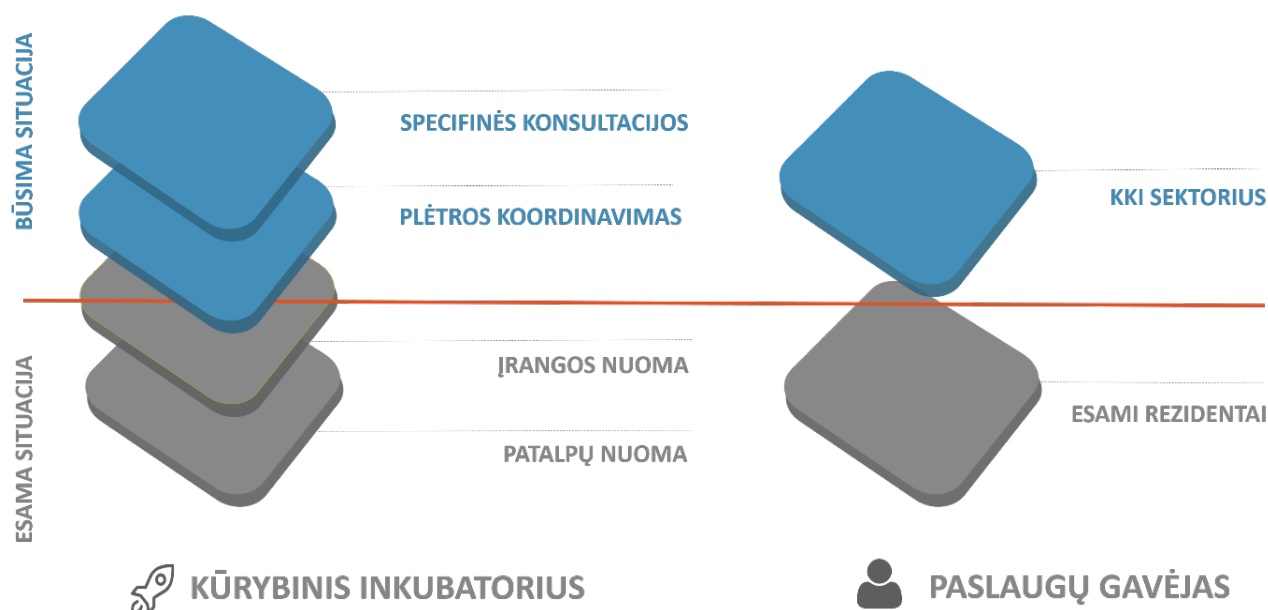
Šiuo metu meno inkubatorius apibrėžiamas kaip:

*„Juridinis asmuo, kurio vienas iš tikslų – naudojantis turima infrastruktūra (patalpomis, įranga ir pan.), sutelkti įvairių rūšių meno kūrėjus, jų grupes ir su menu susijusį verslą (priklausantį kultūrinių ir kūrybinių industrijų sričiai) plėtojančius asmenis **vienoje erdvėje** ir taip sudaryti sąlygas menininkams kurti ir pristatyti publikai savo darbus, pradėti nuosavą verslą, plėtoti su menu susijusį verslą, skatinti bendruomenę aktyviau dalyvauti kultūriniame gyvenime, prisidėti prie kultūros paveldo išsaugojimo.“*

Matome, jog viena iš būtinų sąlygų yra kūrėjų telkimas vienoje erdvėje. Tačiau esamos inkubatorių ekosistemos analizė parodė, jog toks fizinis sutelkimas nebūtinai duoda trokštamų rezultatų. Nepakanka vien reziduoti vienoje patalpoje tam, kad susikurtų kūrybiškumą skatinanti bendruomenė, lygiai taip pat nepakanka vien turėti reikiamą įrangą norint teikti kokybiškas ir reikalingas paslaugas. Abiem atvejais reikia žmogiškųjų išteklių ir tinkamų kompetencijų. Bendruomenės kuriasi tik esant bendroms veikloms, o kūrybiškumo ir verslumo potencialas atsiskleidžia tik ugdant tinkamas kompetencijas.

Tad kuo skiriasi inkubavimas nuo bendradarbystės ar akseleravimo? Inkubatoriai turėtų ne tik lengvatinėmis sąlygomis suteikti patalpas ar įrangą, bet ir suteikti mentorių, siūlyti ir administruoti paslaugas, suteikti partnerių tinklą, pagelbėti ieškant finansavimo. Akseleratoriai yra orientuoti į rezultatą, tad tiesiogiai suinteresuoti rezidentų sėkme, dažnai patys investuoja į

vystomus verslus. Taip pat jie paskiria mentorius, sudaro individualias programas, suteikia kontaktų tinklą ir sąlygas darbui.

6. Inkubatoriaus ir rezidento sąvokos išplėtimas.

Nustatant paramos kryptis bei prioritetus būtina aiškiai apibrėžti didžiausią naudą galutiniam naudos gavėjui – rezidentui – teikiančius vienetus. Lietuvoje tradicine prasme suprantami meno inkubatoriai dažnai funkcionuoja kaip biuro ir įrangos nuomos agentūros, o privačios bendradarbystės erdvės gali pasižymėti inkubatoriams ar akseleratoriams priskiriamomis funkcijomis. Tad formuojant paramos priemones, siūlome neapsiriboti vien priemone „Asistentas – 2“ finansuotais projektais, bet išplėsti tradicines inkubatorių sąvokas, neapsiribojant fizinėmis paslaugomis, ir teikiant pirmenybę atsakomybei už rezidento vystymąsi ir kompetentingų paslaugų spektrą. Taip pat siūlome išplėsti ir rezidento sąvoką, neapsiribojant vien fiziškai inkubatoriuje įsikūrusiais verslais, bet suteikiant reikiamas paslaugas visam sektoriui. Taip kūrybiniai inkubatoriai galėtų funkcionuoti kaip kompetencijų dalijimosi centrai bei pasiekti žymiai platesnę auditoriją ir didesnę poveikį visam KKI sektoriui.

NAUDOTI ŠALTINIAI

2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos poveikio kultūrai vertinimas: Galutinė ataskaita, ESTEP, 2016 m. Prieiga internete:

<https://lrkm.lrv.lt/uploads/lrkm/documents/files/2016%2010%2013%20ES%20paramos%20kult%C3%85%C2%ABrai%20vertinimo%20galutin%C3%84%E2%80%94%20ataskaita.pdf>

Innovation vouchers for creative industries from a comparative perspective, Volante Research, 2014 m. Prieiga internete: http://volanteresearch.com/wp-content/uploads/2014/04/140331-Comparative-study-voucher-schemes_Final2.pdf

Kultūrinių ir kūrybinių industrijų Klaipėdoje SSGG analizė, Klaipėdos ekonominės plėtros agentūra, 2011 m. Prieiga internete: http://www.kepa.lt/old_web/uploads/SSGG_lt.pdf

Kultūros ir kūrybinių industrijų politikos 2015–2020 metų plėtros kryptys, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, 2015 m. Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/4a213850378411e5aee6f3ae4a9cfa2d>

Kūrybinių ir kultūrinių industrijų NKP projektų galimybės paskatinti ekonomiką, Nacionalinė kūrybinių ir kultūrinių industrijų asociacija, 2013 m. Prieiga internete:

<http://www.creativeindustries.lt/lt/apie/projektai/Kurybiniu%20ir%20kulturiniu%20industriju%20NKP%20projektu%20galimybes%20paskatinti%20ekonomika.pdf>

Specialistų kvalifikacijos tobulinimo poreikis kūrybinių ir kultūrinių industrijų sektoriuje: Galimybių studija, Nacionalinė kūrybinių ir kultūrinių industrijų asociacija, 2011 m. Prieiga internete:

<http://www.creativeindustries.lt/lt/apie/projektai/Specialistu%20kvalifikacijos%20tobulinimo%20poreikis%20kurybiniu%20ir%20kulturiniu%20industriju%20sektoriuje.pdf>

LR Ūkio ministerijos paramos priemonių aprašai internete:

<http://lvpa.lt/lt/paraiskos/>

<https://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/es-parama/2014-2020-m/>

http://www.esinvesticijos.lt/lt/patvirtintos_priemones/